

Sygn. akt V CSK 415/20

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa A. M.

przeciwko A. M.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 kwietnia 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 14 stycznia 2020 r., sygn. akt I ACa (...),

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 14 stycznia 2020 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda A. M. od wyroku Sądu Okręgowego w B. z 24 stycznia 2019 r. w sprawie przeciwko A. M. o ustalenie.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiódł powód, wskazując na naruszenie art. 189 k.p.c., art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 117 § 5 k.p.c., art. 386 § 2 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, iż wartość przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu kasacyjnym, z zastrzeżeniem sytuacji szczególnych, nie może przekraczać wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Odpowiednie stosowanie art. 19-24 k.p.c. do oznaczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej nie może uzasadniać jej aktualizacji przez podwyższenie ponad wartość dotychczasową,

a tożsamość zakresu rozstrzygnięcia kwestionowanego w apelacji i w skardze kasacyjnej wyłącza dopuszczalność oznaczenia w skardze wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie innej niż poprzednio w apelacji (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 czerwca 2018 r., II CZ 30/18, OSNC-ZD 2019/C/39). W konsekwencji nie może budzić wątpliwości, że wartość przedmiotu zaskarżenia kasacyjnego nie może przekraczać wartości przedmiotu sporu ani wartości przedmiotu zaskarżenia w postępowaniu apelacyjnym. Przedmiot zaskarżenia nie jest bowiem samodzielny i nie może być większy od przedmiotu sporu, chyba że nastąpiło rozszerzenie powództwa albo zasądzenie ponad żądanie (postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 grudnia 1996 r., I CKN 21/96, OSNC 1997/4/42; z 19 czerwca 1997 r., III CZ 25/97, OSNC 1997/10/162; z 22 grudnia 2002 r., II UZ 11/02, OSNP (wkładka) 2002/17/7).

Równocześnie swoboda, z jaką strona skarżąca określa wartość przedmiotu zaskarżenia w skardze kasacyjnej, aktywuje obowiązek sądu drugiej instancji, a także ewentualnie obowiązek Sądu Najwyższego, sprawdzenia tej wartości. Sąd ten jest nie tylko uprawniony, lecz wręcz zobowiązany do sprawdzenia wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia. Sąd drugiej instancji może stwierdzić, a następnie ustalić i przyjąć w sposób wiążący, że wartość przedmiotu zaskarżenia jest w rzeczywistości inna niż podana przez skarżącego. Nie jest to formalne sprawdzanie wartości przedmiotu zaskarżenia (według reguł przewidzianych w art. 25 K.p.c.), lecz kontrola dopuszczalności nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest skarga kasacyjna (postanowienia Sądu Najwyższego: z 6 czerwca 1997 r., II CKN 47/97, OSNC 1997/11/180; z 11 lipca 2019 r., V CZ 42/19; z 5 sierpnia 2020 r., I PZ 3/20).

4. Powyższe uwagi są aktualne w niniejszym postępowaniu, ponieważ skarżący wskazał pierwotnie wartość zaskarżenia skargą kasacyjną na kwotę 25 000 zł, a następnie dokonał jej sprostowania, wskazując kwotę 300 000 zł. Niezbędne staje się zatem zweryfikowanie, czy tego rodzaju sprostowanie było prawidłowe.

Postępowanie niniejsze zostało zainicjowane pozwem skierowanym przeciwko J. Z. oraz przeciwko A. M.. Powód sformułował wobec obojga

pozwanych dwa żądania: żądanie zasądzenia solidarnie kwoty 300 000 zł tytułem zadośćuczynienia z racji naruszenia dóbr osobistych oraz żądanie uznania za wykonane prac budowlanych o wartości 25 000 zł na nieruchomości pozwanych (żądanie ustalenia). Postanowieniem z 24 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w B. odrzucił pozew co do obu żądań wobec J. Z., a kolejnym postanowieniem z 24 stycznia 2019 r. - odrzucił pozew przeciwko A. M. o zapłatę zadośćuczynienia. Wyrokiem z 24 stycznia 2019 r. ten sam Sąd oddalił powództwo o ustalenie przeciwko A. M..

Postanowieniami z 29 października 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił zażalenia na oba postanowienia o odrzuceniu pozwu, a zatem co do częściowego odrzucenia pozwu przeciwko A. M. oraz co do odrzucenia pozwu przeciwko J. Z.. Natomiast zaskarżonym skargą kasacyjną wyrokiem z 14 stycznia 2020 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację od wyroku Sądu Okręgowego z 24 stycznia 2019 r. w sprawie przeciwko A. M. o ustalenie. Jak wynika z powyższych, wartość przedmiotu sporu w zakresie powództwa o ustalenie wynosiła 25 000 zł. Nie zaistniały żadne okoliczności, w szczególności rozszerzenie żądania lub orzeczenie ponad żądanie, które modyfikowałyby tę wartość na etapie postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji. Z tego powodu oznaczenie wartości zaskarżenia w apelacji i w skardze kasacyjnej na kwotę 300 000 zł jest całkowicie dowolne i nieusprawiedliwione. Uznać można, że zostało podane jedynie na potrzeby wykreowania dopuszczalności skargi kasacyjnej i ma charakter pozorny.

5. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych. Skoro tak skarga wniesiona w niniejszej sprawie podlega na mocy art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzuceniu.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

jw